Mindszent, 1887. julius 16. 29. szám. Harmadik évfolyam.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára . . . . 8 kr

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 02 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kivül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is

NYILTTÉRBEN

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

1887. julius 16.

Mit jelentenek e számok?

Talán a boldog s bő aratás előestéjét hirdetik? Nem! — Már napok előtt megpendült az arató kaszája, hogy megfoszsza szántóföldeinket ékességeitől: az aranykalászoktól.

Talán valami nemzeti ünnep közeledtét jelzik? Azt sem! Hisz az egész nemzet ugy dolgaihoz van ma bilincselve, hogy nem érne rá ünnepelni.

Csak Mindszent-Tömörkény az, mely legbokrosabb teendői közt is ráér, hogy 1887. julius 16-án letegye kaszáját, letörölje verejtékét, mit a heti fáradságos munka csalt homlokára; felemelkedjék a köznapiasságból, ünnepi szint öltsön, s egy órát szenteljen azon magasztos ténykedésnek s tanuja legyen azon ritka eseménynek, mely talán tanyái közt soha többé előfordulni nem fog. — Tehát Tömörkény ünnepét hirdetik e számok? Igen!

Templomának alapköve tétetik le ma oly ünnepélyességgel, minőt csak az egyszerű s őszinte sziv lelkesedése állithat elő.

Erősen vágyik a vándor édes hazája bérceit megpillanthatni s minél közelebb a drága hon határa, annál hevesebb szivverése: Tömörkény lakóinak keble is azon egy közös vágytól áradott régtől, vajha valaha saját templomuk küszöbét léphetnék át; s most, midőn régi vágyaikat látják immár teljesedésbe menni, hevesebben lüktet a vér ereikben, sziveiknek egy dobbanása van, s ez: a lelkesedés.

S ezen nincs mit csodálkoznunk, hisz a nemesen érző kebelnek egyik legszebb virága mindig a hálás kegyeletből kifolyó lelkesedés.

Fel van jegyezve Izrael fiainak lelkesedéséről, hogy midőn a jó Istennek védelme alatt a Jordán vizén szerencsésen átkeltek, a folyam partján hálájuk zálogául 12 nagy követ emeltek fel azon oltalomért, melyet Urok jóvoltából élveztek.

Jákob, midőn őt Isten álmában megáldotta, föllelkesült s kőemléket emelt, azt olajjal megöntve, megáldotta; ez által rótta le mennyei Jótevőjének melegen érzett háláját.

És mi volna Tömörkény lakossága részéről azon láng buzgalom, keresetlen lelkesedés, ujongó öröm, mely aprajának nagyjának egész valóját a mai napon elárasztja?

Mi volna más, mint a sziv hálaörömének drága gyöngyei, miket áldozatul hoz ma mindenütt jelenlevő Istenének, azon ki nem érdemlett kegyért, minél fogva pusztai lakhelye gyupontjában Isten dicsőségére s az ő buzgóságuk növelésére templom emeltetik, melynek alapkövét — Jákob példájára — érzékeny szivének egész melegével avatja fel örök emlékezetül.

Örökbecsű emlékkövet emelünk, mely a késő utókornak is tanubizonyságot szolgáltat a most élők azon kegyeletes érzületéről, mely őket vallásukhoz annyi melegséggel hozzá fűzte; emlékkő lesz e templom, mely néma bár, de fenhangon hirdeti az onokáknak, miszerint voltak ős atyjaik, kiknek kebelében nemesen érző sziv dobogott, kik bölcsen gondoskodtak önmagukról s előrelátólág a késő onokákról; s kiknek nem lebegett más szemeik előtt, mint Istenük dicsősége s édes szülőhelyük felvirágzása.

Tömörkényiek! Ne lohadjon az eddigelé is oly hőn nyilatkozó lelkesedéstek!

Lelkesül veletek s örömötökben osztozik az egész környék, mely övedzi határaitokat. E közöröm, ez általános meleg részvét szolgáljon nektek nemes ösztönül még fokozottabb lelkesedésre azon magasztos tény iránt, mely korszakot van hivatva alkotni szerény szülőföldeteken.

Még sok van hátra odáig, mig elhangozhat templomtokban az ünnepélyes „Glória“, de ne szűnjetek meg bármily csekélységgel is hozzá járulni Isten házának felemelése és ékesitéséhez. Apró parányokból gyűl össze a tenger.

Ha tehát Isten bő áldását s a benneteket környező szomszédaitok lelkesedését s rokon érzelmeit továbbra is biztositani akarjátok részetekre, akkor kell, hogy kivétel nélkül mindenki lelkesüljön, kell, hogy kiki hozzá járuljon Isten házának elkészitéséhez, hogy azzá legyen az, melyben igazán fellelhesse kedvét az, kinek dicsőségére emeltetett; az élők pedig elismerő szivvel mondhassák el, hogy épült Tömörkényen templom, mely valóban méltó azon néphez, melyet tömörkényiek nevén ismer s becsül a világ.

S ma, midőn az alapkő letételének ünnepét üljük, emelkedjék fel s magasztosuljon fel lelketek tömörkényiek!

Adjatok hálát egyrészről az egek Urának, hogy rég óhajtott templomotok alapkövének ünnepélyes letételére segitett; kérjetek másrészről kegyelmet, hogy templomotok békében felépülhessen; küldjétek fohászaitokat a mai napon a Magasságbeli trón zsámolyához, hogy áldja meg mindenkor Tömörkényt, hogy az boldoggá s nagygyá legyen, mit veletek együtt mindnyájan szivünk mélyéből kivánunk.

Adja Isten, hogy ugy legyen!

Mindszent multja, jelene, jövője.

Mindszent községhez tartozó tömörkényi tanyák között épült róm. kath. templom alapkövébe lesz lapunk mai száma leteendő az utókor számára.

Vajjon miről irjak, ha nem szeretett szülőföldemről.

A multra visszatekinteni csak annyiban nehéz, a mennyiben mig egyrészt Mindszentnek nagy és dicső multja nincs, másrészt a rendelkezésre álló adatok is nagyon gyérek; a jelent ecsetelni nem könnyü, mert régi igazság, hogy: mig mások hibáit folyton magunk előtt látjuk, önmagunk hibáit fölismerni alig vagyunk képesek; a jövőt illetőleg — prófétáknak nem létezvén — csak remény és óhajainknak, avagy aggódásunknak adhatunk kifejezést.

A legrégibb följegyzések szerint Mindszentet szláv eredetü, leginkább cseh nép lakta. A középkor duló csatái e vidéket sem kimélték meg és Mindszent gyakran állott az enyészet szélén, de azt isteni gondviselés megtartá hazánknak e községet, a lakosság a csaták multával legnagyobbrészt ujra viszszatért, részben uj lakosok települtek meg e termékeny talaju vidéken. Szentes és környékén 1647-ben a császári hadak és a törökök között lefolyt csata volt utolsó rázkódtatás e tekintetben Mindszent életében, ezen bár diadalmas csata Mindszentet annyire tönkre tette, bogy csak egy félszázad multával szerepelt ismét a rendes községek között.

Hódossy Imre tábori lelkész vetődött ide Erdélyből 1702-ik évben több — a Rákócy harcok elől — menekült családdal, kiket az itt lakók magyar vendégszeretettel, szivélyességgel fogadván, letelepedtek.

Hódossy rendezte a község ügyeit, a nép a béke áldásai közepette fejlődött erkölcsileg, számszerüleg és vagyonilag.

A népesedési mozgalmak az utóbbi két században évenként következők:

1718.	évben	született	26
1743.	„	„	86
1768.	„	„	172
1793.	„	„	212
1818.	„	„	230
1843.	„	„	409
1868.	„	„	532

mig 19 év multával 1886-ban a szülöttek száma 713.

Följegyeztetett: hogy 1745-ben 1667, 1835-ben 5536 s ma 11,000 léleknél több lakja Mindszentet.

Községünk tanügye a fenforgott viszonyok és körülményekhez mért volt, a 18-ik század elején már volt iskolája elődeinknek, melyben Székesy Tádé müködött, idömultával, a népesség gyarapodásával iskoláink száma is öregbedett.

Népünk hajdan halászattal foglalkozott jórészben, tette ezt ösztönszerüleg, de az élelmet és jövedelmet nyujtó Tisza folyammal gyakran vivott a lakosság élet-halál harcot A 19-ik század elsö negyedében 3 izben küzdött a nép a földuzzadt ár szél korbácsolta hullámai ellen, a kitartás, szorgalom meglelték jutalmukat, Mindszent megmenekedett a végpusztulástól. Rémes és kétségbeejtő küzdelmet vivtak a Tisza folyó áradata ellen 1827., 1830., 1846., 1853., 1855., 1876., 1879., 1881. években.

A lakosság számának növekedtével a létfentartás kérdése is fölszinre került, a halászat mellett a földmivelés volt immár elődeink egyik főfoglalkozása és igy mi sem természetesebb, minthogy az 1810-iki rendkivül szük termésü év, az 1815-iki borzasztó szél a lak sság roppant kárával járt.

Midön 1818-ik évben a buza köble 40—50 frt volt, 1833-ban a kétségbeejtő szárazság, 1845-ben a siroccó szél, ebből folyólag 1846-ban roppant terméketlenség hagyták maguk után borzasztó nyomukat, a nyomor kiáltó volt, a kétségbeesés közel állott elődeinkhez, de az isteni gondviselés